

UNIAREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an 64 Lei
Pe jumătate 32 Lei
In America pe an 3 dolari.

Iese odată la săptămână

Adresa: „UNIAREA POPORULUI”, Blaj, Jud. Alba-de-jos

Director: **Alexandru Lupeanu-Melin**

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunț odată 3 Lei a doua și a treia oră 2 Lei.

Nu se mai satură...

Oamenii de astăzi nu se mai satură de câștiguri, de bogății, de petreceri. A hămesit par'că lumea toată și aleargă smintită, nebună, să se sature, să se îndoape... Și ori unde vei căuta: la orașe ori la sate, e acelaș lucru, aceeaș goană după îmbogățire, după infoiere. Cel ce se mulțumia înainte de război cu o bucată de pâine și cu o zeamă la prânz, astăzi râvnește să se îmbuibă în toate alintările și bunătățile lumii. Și de le-ar avea chiar pe toate, totuș n'ar fi mulțumit, ci ar râvni și la mai mult, la bunătățile din lumea galbină, aurită, a poveștilor, de pildă.

Iată, să stai într'un oraș la colț de drum și să te uiți așa adânc, cercetător, în fața trecătorilor. Vezi și ici și colo răsărind câte unu, care ieri alaltăieri se uita la lume prin spărtura coatelor, iar astăzi calcă atât de măreț, de crezi că el ascute grăunțele de ovăs. In picioare păpuși de lac și după cap piele de lup, ori de altă bidiganie blănoasă. Inainte cu doi trei ani, ori trăgea sărăcia de coadă, ori, muncind cu greu ziua-noaptea, ținea ca vai de lume o casă și o familie. Azi e negustor, ori e om politic, ori e slujbaș înalt. Are avere, are prieteni între cei mari, are tot ce-i pofteste inima. Are bani cu ghiotura. Cum i-a făcut, treaba lui. Cine are să se amestece?

Ori, cum e la sate? Tot cam așa, bun înțeles icoana se arată în oglindă mai mică. Uite, colo, Stan de peste vale, care n'a văzut coadă de marhă decât în ograda altora, astăzi scoate din ograda lui și duce seara, la adăpat, doi junci ca doi bălauri, iar în continit, la pășune, are 4 vițele. Nici poiată n'are de seama atâtor vite și e gazdă de frunte. Sau să ne gândim la Ștonțu, olog de jumătate, care a trăit totdeauna mai mult din mila oamenilor. Astăzi a luat și el trei jugăre de loc la Reforma agrară, s'a oblit de spate și trece pe lângă popa fără să-și mai ridice căciula. La ce? Doar astăzi e gazdă cu moșie...

Dar nu numai de Stan și de Ștonțu să vorbim, că satul întreg stă mai bine de

cum a stat înainte de război. Și cei pierduți din protocoalele comunelor încă o duc mai bine decât înainte.

Este însă mulțămire și împăcare prin sate? Ba zău nu este. Să auzi Dumineca, la podul din sat, ori la masa lui Ștrul, lângă pahare, cum se arată „scârba” față de greutatea zilelor de astăzi. — „Auzi cumetre, eu sunt luat la dare cu 150 de lei pe an, o grozăvie! S'a mai pomenit așa ceva să se întâmple în țara omului? De-o pildă cum suntem noi în România mare. O sută cincizeci de lei, auzi hoție! Asta-i jaf.” — (Cel cu gura mare nu se gândește că în vremea unguerească plătea 10 zioți, pe cari nu-i putea face decât dacă vindea 6 feldere de bucate. Astăzi își plătește darea cu 2 feldere de grâu!)

Și tot așa e nemulțămirea și la orașe. Toată lumea strigă, se vaietă și înjură că nu poate trăi. Și vina o găsește fiecare în țară, în cârmuitori, în dușmani, în vecini, în consăteni. Unii caută vinovați chiar și în ceriu, Doamne ferește, și înjură îngrozitor.

Însă nimeni nu caută vina în sine, în *lăcomia* care ne paște pe toți și care ne-a înfășurat în coardele ei, cum înfășură șarpele puiul de pasăre pe care-l înghite.

Nu se mai satură oamenii, de-aceea e atâta nemulțămire și neastâmpăr în lume.

Amintirea lui Gheorghe Lazar.

S'a serbătorit cu mare pompă în deosebi la București, în Sibiu și în Avrig, satul unde odihnește marele dascăl al anilor 1817—21. Serbarea din București a fost Sâmbătă în 29 Septemvrie, luând parte la parastasul dela Mitropolie și la statuia lui Gheorghe Lazar tot ce are Bucureștii mai ales. S'au ținut cuvântări frumoase.

Tot Sâmbătă s'au ținut și la Sibiu serbările de pomenire, pe care le-a aranjat „Asociațiunea”. Au răsunit și aici cuvântări foarte inimoase.

Duminecă în 30 Septemvrie s'a întâlnit, prin trimișii săi, toată țara în satul Avrig, lângă mormântul marelui dascăl. Dela Bucurnști a venit un tren anume cu închinători. S'a slujit un parastas, la care a fost de față, pe lângă trei miniștri și profesori și elevi din toată țara,

însuși Alteta Sa Prințul Carol, moștenitorul tronului, care a ținut o foarte frumoasă cuvântare. După Alteta Sa Prințul a vorbit Ilustritatea Sa Păr. Dr. Isidor Marcu trimisul Blajului și al Bisericii unite. Au vorbit apoi dd. miniștrii Anghelescu, Moșoiu și Cozma, precum și alți cărturari și fruntași. Din Blaj au fost de față și trei profesori, ca trimiși ai școlilor noastre. Amintirea lui Gheorghe Lazar am prăznuit-o de altfel și aici, acasă. Duminecă după liturghie toți școlarii s'au adunat în sala de gimnastică, unde d. prof. Dr. Suciu a arătat vrednicile celui ce a fost Gheorghe Lazar.

Din lumea largă.

In Bulgaria răscoala comuniștilor a făcut mare turburare. Guvernul bulgar a trebuit să trimită adevărate oștiri în multe părți ale țării ca să poată zdrobi răscoala. In unele ținuturi s'au dovedit comuniștii mai tari. Abia cu mari puteri au putut fi totuși înfrânți. In luptele dintre comuniști și armată, curge mult sânge. Comuniștii răsbiiți sunt uciși fără milă. Mare pacoste.

Groznică nenorocire in Polonia. In minele de cărbuni din *Dombrova-Gornici* s'a întâmplat de curând o cumplită nenorocire. Doi lucrători au spart un zid vechiu, care făcea împiedecare în mină. Abia au făcut însă o gaură mică in zid și gazurile ce erau in dosul părnelui au năvălit unde erau lucrătorii și s'au aprins. Păretele fusese adecă făcut cândva tocmai ca să oprească scurgerea gazurilor in mină. Gazurile aprinse au ars cu detunături grozave și au cuprins toată lemnăria gangurilor de sub pământ. *Cincizeci* de lucrători ce erau prin apropiere au fost arși scum, iar la 40 li-s'a pierdut urma. Ei n'au putut fi încă găsiți nici vii, nici morți. Afară, la gura minelor, plâng amar și își smulg părul de jale nevestele și mamele celor dispăruți.

Neamtu a plecat oerbioea. De nouă luni de zile Germanii au stat tot cu cefele încordate și cu dinții încleștați de ciudă, împotriva Francezilor, cari s'au despăgubit ei in Ruhr cu cărbuni pentru pagubele ce le-au făcut oștile nemțești in Franța. Au tot copt Germanii mânia până acum, dar altceva n'au putut face, că nu-i lăsau curelele. Una au făcut totuș: n'au voit să muncească de loc in ținutul ocupat de Francezi, căutând prin aceasta să le încurce ăstora trebile și să-i năcăjască. Făceau adică împotrivire ascunsă, sândăcoasă, ori cum se zice »rezistență pasivă«.

De curând li-s'a infundat cu rezistență. Insuși guvernul german a declarat

că înceată împotrivirea în Ruhr, că nu mai poate hrăni cu bani pe muncitorii cari nu lucrează, nici alte greutăți împreunate cu rezistență pasivă. Neamtu a plecat deci cerbicea și se dă plainic în mâna Franțuzului, care în felul acesta poate nădăjdi să se despăgubească în curând.

În Germania lucrurile nu merg însă tocmai neted. Mare parte dintre Nemți nu vreau să audă de încetarea „resistenței pasive” precum vrea guvernul, ci turbă de năcaz și cer continuarea împotrivirii în ținutul Ruhr. Mai cătrăniți sunt Bavarezii (cismoșii „barbarezi” cari s'au purtat așa de sălbatic în România ocupată). E vorba că Ludendorf generalul s'a pus în fruntea unei oștiri de bavarezi și a plecat spre Berlin să puie mâna pe guvern. De altă parte fac mare sfară în Germania și comuniștii. Tot așa socialiștii. Intr'un glas cer ou toții împotrivire față de Francezi și zic: Să nu ne dăm! Să nu ne apucăm de lucru în Ruhr! Să urmăm cu rezistență pasivă!

Se pare însă că nevoile Germaniei sunt mai tari decât hangul Bavarezilor și al naționaliștilor. De voie de nevoie vor trebui să plece și ei ceafa. Ori de nu, Germania se scufundă în prăpastia revoluției.

Cei tari s'au înțeles. Dela război încoace Europa o au în mână Francezii și Englezii. Adecă acestea două popoare s'a dovedit a fi mai tari. Cuvântul lor trage mai mult în cumpănă. În marele război Francezii și Englezii au avut partea leului. Dâșii au avut și cuvântul hotărîtor la scrierea contractelor de pace.

A fost o vreme, mai ales de când cu Ruhrul, că între Englezi și Francezi se puse un pic de negură. Se părea că Englezii ar sprijini pe Germani, ba într'un rând începuseră a-i sprijini chiar pe față. Atunci lumea s'a cutremurat de groază, căci și-a zis: de ajung cumva să se încaiere Englezii cu Francezii, apoi iarăse vai de Europa! Se naște între popoare un război și mai înfricoșat decât cel ce-a fost. Când cu războiul dintre Greci și Turci, în care pe la spate se simțiau mâinile Englezilor deoparte și ale Francezilor de alta, al doilea război al lumii era gata gata să izbucniască!

Negura de neînțelegere ascunsă și de nemulțămire între cei doi puternici vecini dela Apus s'a tot trăgănat fără să se împrăștie, încât era o veșnică amenințare pentru liniștea Europei. Ce credeți: doar când se dușmănesc cei mari, taberi întregi le stau la spate. Și de-o ruptură între Francezi și Englezi s'ar fi bucurat grozav mai ales Nemții, Ungurii, Bulgarii și toți cei ce ar dori să pescuiască în tulbure! Ungurii mai ales. Cum ar fi sărit spre noi Horthy cu „tigrii” lui, dacă ar fi avut un cât de mic indemn dela Englezi... Se știe că noi suntem prietini Francezilor.

Iată însă că a luminat Dumnezeu mintea conducătorilor celor două mari popoare din Apus și având de curând Baldwin al Angliei o întâlnire la Paris cu Poincaré al Franței și-au dat mâna în cea mai călduroasă frăție și au declarat că Francezii și Englezii precum am fost tovarăși în marele război, așa rămân soți de înțeles în timp de pace. Ei înțeleg să lucre mână în mână pentru pacea popoarelor.

Acest înțeles e de foarte mare însemnătate pentru Europa. Când copacii cei mari stau liniștiți pe culmile lor, furtuna-i departe.

Omul fără foaie e ca ziuă fără soare. Abonați deci și cetiți „UNIREA POPORULUI”, care vă este cea mai bună prietină.

Stricăciunea orașelor.

În orașele mari sunt multe răutăți și păcate. Acolo-i și trai ușor pentru unii, dar și adevărat iad pentru alții. Apoi, unde sunt mulți oameni împreună și patimile sunt mai multe, cari cresc și se lătesc cu cât e mai mare înghesuiala oamenilor. Prin urmare, la orașe n'au ce căuta decât oameni tari și trupește și sufletește, pe cari să nu-i poată îndoi ușor ispitele celea mari. În deosebi n'au ce căuta acolo copilandrii nevârstnici și fetele tinere de prin sate. Câți flăcăiași n'au plecat spre orașe cu celea mai curate gânduri și cu celea mai înflorite nădejdi să câștige bănișori pentru părinții lor neputincioși de-acasă și, la un an doi, s'au trezit în... temniți. Cum? Foarte lesne: au apucat duminica între slugi stricate, prin cărciume dosite, au prins prietinie și s'au trezit făcând și ei furturi, alături de hoții de meserie. Apoi ce urmează? Poliția, bătaie, temniță. Omenie mâncată, viitor stricat. Rușine.

Ori, ce pățesc fetele? Ajung pe mâna unor femei fără Dumnezeu, cari le țesală în vreun chip oarecare la ele acasă și le vând ca pe nește vite fără grai, la cumpărători spurcați și păgâni. Chiar așa s'a întâmplat de curând la Cluj, că oamenii poliției au trebuit să mântuie din ghiarele unui ticălos pe-o fetiță de 15 ani, înșelată de-o vânzătoare de carne omenească. Se înțelege: poliția și-a făcut cu vârf datoria, a legat pe haranca ticăloasă și-a dat-o pe mâna legii. Dar biata fată nepricepută a rămas cu ocara și cu numele stricat. Cum să se mai întoarcă în satul ei? Multe cad la spital și bolesc de celea mai scârboase beteșuguri din lume.

Cine poate înțelege tristețele întâmplări de mai la deal, să caute a învăța dintrânsele. Și să învețe și pe cei fără pricepere!

Darurile Romei.

Daruri sufletești ale Romei sunt bisericile mari, frumoase și încăpătoare din Cluj, Sibiu și Târgumurăș, în cari se face duminica slujbă românească pentru miile de credincioși și de școlari români uniți, cari nu mai încăpeau în vechile bisericuțe ale noastre de ieri. În trecut, când stăpânii cei fuduli nu le îngăduiau Românilor să aibă lăcașuri de închinare în cuprinsul orașelor, abia/cu multă istețime și pe subt ascuns puteau părinții noștri să ridice câte-o mică și umilită casă de rugăciune prin orașele Ardealului. Așa a făcut vlădica Bob la Cluj, care numai așa s'a putut apuca de zidirea unei biserici dacă a făcut pe căpeteniile orașului să creadă, că zidește un magazin de bucate.

Astăzi orașele sunt libere și pentru noi, sunt la voia noastră, pe cari și trebuie să le cucerim, ca să fie într'adevăr ale noastre. A năvălit azi multă lume spre orașe, funcționari, ostași, școlari și alte bresle. Toți aceștia doresc să aibă duminicile și în sărbători un colțisor sfânt într'o biserică, unde să se închine lui Dumnezeu așa cum au învățat dela părinții lor. Iar până acum nu aveau. Iată această lipsă arzătoare e alinată de dragostea părintească a

Romei, mama noastră de sânge și de credință, care a deschis trei din marile biserici călugărești din Cluj, Sibiu și Târgumurăș, zicând: — Veniți cei însetați și vă alinați setea sufletelor. Puteți aici să ascultați slujbă dumnezească dela preoții neamului vostru, în limba pe care o vorbiți.

În bisericile numite s'au și început slujbele românești și miile de credincioși sunt recunoscători Romei pentru cea mai nouă dovadă a dragostii ei de mamă duioasă.

Jidani și „Câmpul Libertății”

O gazetă dela Sibiu, care dăloc nu are Blajul la inimă, certând partidele politice cari primesc în sânul lor pe jidani, scrie următoarele:

— „Ceice au fost anul acesta la serbările din Blaj, au rămas scârbiți când pe Câmpul Libertății s'a ridicat și a vorbit, despre trecutul Românilor, jidovul gazetar Honigman (pe care-l adusesse Maniu cu el dela București)!”

Gazeta dela Sibiu greșește. Pe Câmpul Libertății n'a vorbit nici când, nici „jidovul gazetar Honigman”, nici vre-o altă nație, decât fruntași ai neamului românesc fără întrebare de partid, sau de păreri politice. Cei cari spun altfel, n'au fost la serbările de pe „Câmpul Libertății”, precum n'a fost nici confratele dela gazeta sibiiană, care aruncă așa de ușor ponoasele. Macaz, român fiind, s'ar fi căzut să vie, că doar Sibiu-i cât coloa de Blaj. Atunci putea să știe chiar adevărat cine a vorbit pe Câmpul Libertății la 3/15. Maiu și putea să scrie și la gazetă.

De prin sate.

La mănăstirea Moiseului din Maramurăș.

La poalele muntelui Pietrosul, având în față dealul »Traian«, este un frumos loc de închinăciune, o mănăstire la care an de an, cu prilejul sărbătorilor Preacuratei, se adună satele împrăștiate ale Maramureșului de aduc rugăciuni și cereri aceleea, care este nădejdea mântuirii credincioșilor.

Scrisorile vechi ne povestesc întâmplări minunate despre acest lăcaș sfânt. Să spune, că acum sunt vre-o trei sute ani trăiau pe aceste plaiuri doi soți de căsătorie, având ca unica nădejde a bătrânețelor lor un fiu. Dar, iată, că și aceasta li părăsește într'o zi, lăsând jale și dor în sufletul părinților. I-a părăsit, ca să-și cerce norocul pe alte plaiuri și fără să spună unde merge.

Fără de nădejde bătrânii părinți, ridică o cruce ca loc de mângâiere după fiul lor mult iubit. Și, minune! Lângă aceasta cruce ei ață într'o zi o icoană a Preacuratei Fecioare Maria. Aceasta icoană dusă în Biserica satului, s-a așezat din nou la locul ei de lângă cruce. Văzând aceasta minune, creștinii acelu loc împreună cu acești doi părinți, ridică lăcaș de închinăciune. Lipsia însă un stăpân și închinător în acest lăcaș. Dar, iată, altă minune! Într'o zi vine, trimis par'că de Dumnezeu, chiar fiul celor doi părinți îndurerăți, acum însă duhovnic. Mare a fost bucuria părinților, când și-au revăzut fiul, dar mare a fost și bucuria acestui lăcaș, care prin glasul acestui călugăr, cu numele Mihail, și-a putut ridica rugăciunile și cererile către Preacurata.

Și astăzi, după trei sute de ani, acest lăcaș este loc de mângâiere și de rugăciune multor suflete creștine. La el aleargă în tot anul cu prilejul Nașterii și adormirii Preacuratei, miile de creștini, cari ingenuchind la icoana Preacuratei,

cer ajutorul ei grabnic în lipsele, năcazurile și durerile acestei vieți.

Am cercetat și eu în acest an acest lăcaș, cu prilejul nașterii Preacuratei când a venit să-și împreune rugăciunile cu mulțimea credincioșilor și stăpânul mai mare al acestui lăcaș, neobositul în propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu, preabunul Arhieru dela Gherla, și am văzut multe lucruri, cari m-au umplut de mângâiere.

Am văzut, venind în procesiune și cântând cântece în cinstea Preacuratei, satele apropiate și îndepărtate ale Maramureșului, în frunte cu preoții lor. Dar, nu numai satele Maramureșului, ci și cele de peste graniță, satele Apșa de peste Tisa dela Cehi și-au arătat credința, dragostea față de acest lăcaș și față de Arhierul lor bun.

Am văzut credința mare a maramureșenilor, precum și cinstea, încrederea și dragostea, ce o arată Preacuratei.

Am văzut, apoi, alipirea cea mare a poporului față de arhieru, cu care împreună este gata a suferi ori ce decât a se lăpăda de a credința cea adevărată și strămoșească.

Dar, am văzut, în sfârșit, și bucuria și fericirea Arhierului și Stăpânului mare pentru turma sa credincioasă.

Și, plin de mângâiere, din acest prilej, doresc și rog pe preabunul Dumnezeu, ca credința cea mare a poporului maramureșan și alipirea față de Preacurata, precum și legătura dintre ei și păstorii sufletești să nu scadă, ci să fie pildă și altora din alte părți din țara noastră.

Preotul Bichigean.

Din Poiana-Aiudului.

Comitetul școlar din Poiana-Aiudului a aranjat pe ziua de 9 Septembrie o producțiune teatrală prea bine reușită și anume: Vlăduțul mamei și Țiganul cătană. Venitul curat a fost 550 lei. Cu suma aceasta se face un fond pentru bibliotecă. Aranjatori au fost învățătorul Ioan Vlad și elevul de pe clasa a VII-a a Școlii Normale, Ioan Filimon.

Hoții din jurul Beiușului.

Gavrilă Cuculuc din comuna Saca de lângă Beiuș, venind în ziua de 18 Sept. seara pe la 11 ore acasă din comuna Telec, l-au atacat patru hoți și-i răpiră 300 lei, pe cari l-au câștigat bietul om cu mare năcaz. Ba, drept pupăză pe colac, l-au mai și bătut bine.

Alt om din comuna Talpe, cu numele Gava Țindi, lucra la o fântână. Seara pe la nouă când a venit acasă, i-au ieșit în cale 2 hoți, l-au prins pe bietul om de piept și l-au întrebat, unde a fost și unde îi sunt banii.

Omul le-a răspuns: „Nu am bani, sunt om sărac; am lucrat ca ziler să-mi câștig ceva la copii, ca să poată trăi de pe o zi pe alta”. Atunci unul dintre hoți l-a lovit cu revolverul peste obraz și au luat delă el 140 lei. Apoi mai doi hoți dintr-o pădure, îl prind pe bietul om și-l întreabă: „Cine are bani mulți la voi în sat”. Bietul om le-a răspuns: „Nu are nime, satul nostru e foarte sărac”. Atunci l-au bătut, l-au năpădit sângele din nas. Bietul om a scăpat cu fuga, hoții au pușcat de mai multe ori după el, dar nu l-au nimerit, fiindcă s'a tupilat în pământ.

Bietii oameni din jurul Beiușului nu mai știu ce să facă de groaza hoților, cari de seasă săptămâni stau ascunși în jurul comunei Telec și tot mereu atacă pe câte un om, se bagă în casă și fură hainele, că bani nu au. Jandarmii nu-i pot prinde, n-au prins încă acuma decât doi.

Traian Mihoc din Sălișteea Beiușului.

Știrile săptămânei.

Din America.

Cântecul muncitorului.

Cine vrea ca să doriască

Vie 'n țara englezească,

C'aici e atâta dor

Câtă apă în izvor.

Asta-i țara banului

Și punerea capului,

Asta-i o țară bănoasă

Dar tare primejdioasă.

Nu vezi oameni în opinci

Numai fumuri de fabrici,

Nu vezi pomii înfloriți

Numai oameni năcăjiți,

Năcăjiți și supărați

Și de fabrici afumați.

Fabrica din oraș mare

Făcută-i pentru parale,

Dar până vezi parale'n pungă

Ai să tragi la mare muncă,

Iar până vezi sutele

Mult îți ștergi sudorile!

De-ai ști mândră ce nu știi

Ce greu-i lucru să fii,

Să nu dormi toată noaptea

Și să lucrezi într'una,

Și când lucrezi de ziua

Munca-i tot așa de grea,

Oăci câtă-i ziua de mare

Barosul din mână nu-ți cade...

Și săracii pămile mele

Curge sângele din ele.

Cine zice că's Țigan

Acela-i mare dușman,

Că doară sunt orașan

Și sămânță de roman.

Benwood, W. Va.

Iacob Blana.

Pentru luminarea poporului. Păr. Gavril Marțian preot în Cășel de jos, p. Deș, ne-a trimis pentru fondul de susținere al gazetei 36 lei. Îi mulțumim din inimă.

— **La acest număr al gazetei noastre alăturăm câte-un mandat postal și rugăm pe frații cetitori cari mai au ceva de plătit pe anul curgător să le folosească, trimițându-ne banii. Iar ceice au plătit pe 1923, să păstreze mandatele până către Decembrie, ca să-și înoiască atunci abonamentul pentru anul 1924.**

Târgurile. 8 Octombrie: Boroșineu (jud. Arad). 9 Bărghiș, Crasna. 10 Ciuc-Sândominic, Cohalm, Dârlos, Olpret, Șarmașul-mare, Sfântul Gheorghe, Trăscău. 11 Arpașul de jos, Ciacova, Iliia, Jibău. 12 Bătania, Rădăna, Roșia-Montană, Sălașul de sus. 13 Micăsasa. 14 Pâncota.

— **Țărăncă decorată.** Ministrul Agriculturii din Franța a dat unei țărănce medalia cea mai de cinste pe care o poate primi cineva în țara fraților noștri dela Apus. Femeia decorată este mama a 14 copii, dintre cari 5 au murit pe câmpul de luptă. Dânsa, cât a ținut războiul, femeie de 74 de ani, și-a purtat singură economia, și la hotar și acasă. Și încă mai bine decât mulți bărbați. Nu cred ministrii țării noastre, că s'ar găsi și în România femei ca vrednica franceză decorată?

— **Moda cea mai nouă.** La Paris, femeile cari n'au alta de lucru decât să se împoțoneze și să trăiască în lenevie, au aflat că sprâncenele subțiri foarte întineresc și în-

frumsețază pe orice femeie. De aceea s'au lăsat de cărbunele cu care își înegreau sprâncenele și-au luat la mână foarfecile ciopârțindu-și puțin câte puțin smocul sprâncenelor până rămân numai cu câte-o dungă subțire, arcuită, deasupra ochilor... Moda asta nouă a prins repede și cică la Paris au grozavă trecere... foarfecile! Vezi și babe încârligate cu sprâncenele tunse, de crezi că sunt oi suvrinate. Bată-le pacostea, să le bată. Ascundeți, măi oameni buni, foarfecile, să nu ne trezim că apucă și muieretul de pe la noi moda sprâncenelor tunse!

— **Cel mai mare vapor de războiu.**

Oricât vorbesc țările de pace și oricât se spală pe mâini ca Pilat că lor nu le mai arde de războiu, totuși nu înceată a se înarma pe întrecute. Iată, America lui Wilson cel cu punctele lui vestite de pace, are astăzi cel mai mare vapor de războiu din lume. Acest vapor a costat 27 milioane de dolari și are 65 de ofițeri cu peste 1300 de marinari și cu celea mai cumplite tunuri de mare. Vaporul se numește „Colorado” și cuprinde 33 de mii de tone!

— **Cutremur de pământ.** În săptămâna trecută a fost iarăș un mare cutremur de pământ, de astădată în Persia. Au murit 123 de oameni și aproape o mie au fost răniți. Pagubele încă sunt foarte mari. — După Iaponia Persia: va să zică cutremurele vin spre Europa... Doamne ferește! Măcar, după câte păcate sunt în partea noastră de lume n'ar fi nici o mirare să cadă și asupra Europei mânia lui Dumnezeu!

— **Copil dat în loterie.** Nește muncitori săraci din America având un copil și văzând că nu sunt harnici să-l crească așa precum ar dori ei, s'au socotit să-și pună odorul la loterie. S'au dus adevărat la o Societate de binefacere care tocmai punea la cale o loterie și au zis: iată, noi ne invoim, ca unul dintre câștigurile loteriei dumneavoastră să fie copilul nostru. Și cine-l va câștiga, — să-l aibă de suflet! Cei cu loteria s'au invoit și au dat veste în tot orașul, că se poate câștiga la loterie un copil... Americanilor, cari sunt oameni interesanți, le-a plăcut acest fel de loterie și care de care se îmbulziau să cumpere lozuri. La urmă copilul a fost câștigat de cea mai bogată familie din orașul Kingstown, care l-a și primit cu cea mai mare bucurie. Ba mai mult: familia câștigătoare se îngrijește cu mână largă chiar și de părinții copilului. Aceștia sunt foarte veseli acum, că-i bine și de copil și de ei.

— **Unde duce lăcomia.** Un hotelier jidan din Sighetul Maramureșului cu numele Grosz, a plecat mai dăunăzi de-acasă, sub cuvânt că se duce la Baia mare în afaceri de negoț. Dar nu s'a mai întors de atunci. Nevasta hotelierului, văzând că bărbatul său nu mai vine acasă, a început să fie foarte îngrijată, dar nu îndrăznia să întrebe poliția de omul ei, fiindcă știa că el plecase în neguțatorie necinstită, oprită de lege. În urmă totuși, luându-și inima în dinți, a înștiințat poliția, că bărbatul său nu mai dă semne de viață. Iată, acum de curând hotelierul Grosz a fost găsit ucis într-o pădure de lângă Baia mare și înfundat în scobura unui copac. Pornind cercetări întinse, poliția a descoperit că Grosz a fost văzut pentru cea din urmă dată în tovărășia unui alt ovreu bărcos, Iacob Reinitz, negustor bogat și el. Se zice că acesta din urmă l-ar fi chemat pe Grosz să cumpere aur pe sub mână dela gozari din Baia mare și l-a dus cu sine în pădure, zicând că acolo sunt vânzătorii aurului furat. Grosz, în lăcomia lui de-a se îmbogăți ușor și iute, a crezut și s'a dus. Și dus a fost. Despre Reinitz se spune că ar mai fi omorât în felul acesta încă 5 neguțători lacomi. El e în mâna legii.

Cunoștințe folositoare.**Paiangen purtător de boală.**

Dacă nu ne spălăm regulat și nu ne ținem trupul curat, ni-se poate încuiba pe sub piele un fel de paiangen mic, care nu se poate vedea decât cu sticla măritoare. Acest paiangen oamenii îl numesc *râie*.

Paiangenul râiei e de culoare albă-cenușie. Rotund și turtit. Gura în formă de cioc cu mai multe ace. Picioarele îi sunt scurte și schimbate în ghiare.

Femeiuștele sunt mai mari decât bărbătușii. Ele pun ouă, din care ies pui mici. Aceștia până se fac mari năpârlesc mai de multe ori.

Râia trăiește în pielea murdară a omului. Se găsește și în pielea unor animale sugătoare: cai, oi, câni.

Îi place mai ales între degete, pe pânțele și pe picioare, unde pielea este mai subțire. Aici sapă cu ghiarele șanțuri lungi și întortochiate, un fel de tuneluri, asemănătoare cu găurile pe cari le face sobolul în pământ. Tunelurile să pot vede și în afară, ca o dungă mică. În acestea tuneluri își pune femeiușca ouăle.

Când râia își sapă tunelurile simțim în piele un fel de mâncărime. De aceea ne scărpinăm. După scărpinătură ies pe piele bubulițe multe, cu copturi în ele. Aceste bubulițe se tot întind și cauzează boala numită *râie*.

Râia nu este boală grea, dar e uricioasă, căci te face să te tot scarpini. În urma scărpinatului te rănești pe întreg corpul. Și dacă în ranele acelea ajunge murdărie, te poți învenina și muri.

Am cunoscut un fecior, pe care râia l-a băgat în groapă. Anume paiangenul râiei se înmulțise pe corpul lui ca albinele într'un stup. Să se arete cuiva îi era rușine. Nici nu se spăla cum trebuie. Să nu-i vadă cineva bubulițele de pe mâni. Din cauza mâncărimei, simția o plăcere când se scărpină. Trăgea pe piele cu unghiile, parcă ar trăge cu grebla. I-se făcuse răni mari pe piele, din care curgea și sânge. Și fiind murdar pe mâni și pe sub unghii, a ajuns murdărie și în răni. Din murdăria aceasta s'a făcut un fel de venin, care i-a înveninat sângele și în câteva zile a murit.

Și la câți oameni nu va mai fi imprumutat el râia. Căci se poate lua foarte ușor. Ouăle, puii și femeiuștele tinere se găsesc și pe pielea răiosului. Doar scărpinându-se le scoate la iveală. Ba se imprăstie și prin hainele cu cari se îmbracă, ori pe cari doarme. Și e destul să dăm mâna cu un răios ori să ședem în locul unde a șezut el, pentru ca și noi să ne umplem de râie.

Dacă ne mai și culcăm în patul unde a dormit un răios, ori ne îmbrăcăm cu hainele lui, atunci putem fi asigurați, că și noi am imprumutat râia.

De aceea de omul răios să ne ferim ca de ciumă, căci ne face de rușine. Iar răiosul încă e dator să se arete doctorului și să-și caute de leac. Cu cei sănătoși să nu deie mâna nici să-nu-i lase se doarmă în patul lui, ori să se îmbrace cu hainele lui. Ca leac să folosească unsoare de pucioasă. Pucioasa omoară paiangenul râiei. Înainte de a se unge cu aceasta unsoare să se scalde în apă caldă și să se frece bine cu săpun, pentru ca părții șanțurilor pe cari le-a săpat râia să se rupă. În chipul acesta unsoarea de pucioasă poate să străbată în șanțuri și acolo să nimicească ouă, pui și chiar și râia bătrână.

Nu-i destul însă că omorim numai râia de pe corp. Trebuie să omorim și râia din

haine. Altcum din nou putem să ne umplem de râie. Hainele le curățim așa, că le fierbem în leșie. Frigul nu omoară râia.

Dar leacul cel mai bun în contra râiei este *curățenia*. Să avem totdeauna hainele curate, și pe corp să ne spălăm cât să poate de bine și să ne ferim de murdărie. Atunci putem fi asigurați, că paiangenul râiei nu se va încuiba în pielea noastră.

Ion Popu-Câmpeanu.

Fabrică românească în Blaj.

Încă anul trecut, dl Emil Oltean, meseriaș harnic și de frunte din Blaj, a întemeiat în orașelul nostru cea dintâie fabrică de respete, adevă de fachieole.

Până acuma aceste coperitoare ale morșilor în sicrie se aduceau de prin țări străine, mai cu samă dela Viena. Dl Emil Oltean, văzând, că nu este așa mare lucru să se facă acestea și în țară, s'a hotărât să se apuce de fabricarea lor, pentruca să rămână banii în țară, nu să treacă hotarul, iară marfa să fie și mai scumpă și mai rea.

Astfel s'a întemeiat anul trecut la Blaj această fabrică. Cumpărătorii au văzut, că obrăzarele dela Blaj nu numai că sunt mai ieftine, ci și mai bune decât cele străine și astfel localul închiriat de dl Oltean a devenit prea mic. Atunci domnul Oltean a făcut tovărășie cu comerciantul Andreiu Fărcaș din Viena și s'au apucat amândoi de lărgirea fabricii. Iară Sâmbătă în 29 Septembrie a ajuns să-i facă feștania, pe care au slujit-o protopopul Blajului, Păr. Aurel C. Domșa împreună cu Păr. Vasile Moldovan parohul Blajului.

Dorim din inimă, ca prima fabrică de respete din Blaj să dăinuiească vreme îndelungată și să aibă un viitor cât mai strălucit.

Poșta gazetei.

Am primit abonamente dela: Nr. 1872—32 lei; 1871—32 lei; 1450—64 lei; 270—10 lei; 828—52 lei; 1152—35 lei; 1613—64 lei; 952—30 lei; 8—64 lei; 1232—18 lei; 1219—18 lei; 1212—18 lei; 1928—48 lei; 1935—27 lei; 256—30 lei; 1002—64 lei; 1148—18 lei; 1158—18 lei; 183—64 lei; 31—16 lei; 41—13 lei; 47—18 lei; 1214—32 lei; 1123—32 lei.

Prețul banilor străini.

Pe la mijlocul săptămânii trecute s'au plătit la București:

1 dolar cu	226 lei
1 franc francez	13 lei 45 bani
1 liră engleză	995 lei
1 liră italiană	9 lei 40 bani
1 coroană cehă	6 lei 80 bani
100 coroane ungurești	1 10 bani
100 coroane vieneze	— 32 bani
1 leva bulgară	2 lei 10 bani
100 mărci polone	— 10 bani
1 dinar sârbesc	2 lei 40 bani
1 drahmă grecească	4 lei —

Dacă vrei să știi cum stă lumea și țara ce se întâmplă prin satele Ardealului, Maramurușului, Crișanei, Sălăgiului și Banatului; dacă-ți place să cetești îndemnuri bune, poezii și po vestiri frumoase, ori cunoștințe folositoare despre tot ce poate interesa pe un plugar; ori ape vrei să cunoști învățăturile mângâitoare ale Domnului nostru Isus Hristos; dacă vrei să știi, cum să-ți lucră mai bine pământul, viața și grădina; ori dacă vrei să știi cum stă prețul banilor și al bucatelor, al vitelor și al nutrețurilor; dacă vrei să știi ce s'a întâmplat într'o săptămână în lumea întreagă: — trimite prețul abonamentului și cetește „Unirea Poporului“, care este scrisă anume pentru popor.

Aviz.

Se vinde din mână liberă:

1 1/2 jugăr loc de vie din care 1/2 jugăr este plantat cu vie iar restul cu pome

(61) 1-3

Informații dă dl

ADRIAN NYERGE
comerciant—BLAJ.

Redactor responsabil IULIU MAIOR.

„PATRIA“

bancă pentru credit, comerț și industrie, societate anonimă — Blaj.

Indeplinește toate lucrările de bancă, dă împrumuturi, pe cambii, hipotecare și cont-curent, primește depuneri spre fructificare, mijlocește plățirea cecurilor americane.

Are un magazin de lemne „PLUGARUL“, unde se vinde tot felul de lemn pentru clădiri și măsurari, lemn de foc, pari de vie.

Fabrica sa „VULCANUL“ produce cărămida și țigla cea mai bună.

Prăvălia sa „CONSUM“ vinde toate negoațele pentru trebuințele casei și pentru economie. Are ferărie bogată și tot felul de unelte. Are filială în Teiuș.

Se ocupă cu toți ramii de comerț.

Adresa telegrafică

„PATRIA“

Telefon, în Blaj Nr. 9, în Teiuș 11.

Adresa băncii:

„PATRIA“, BLAJ.

(10) 27 52.